

ಮಾನ್ಯ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ತಿಪ್ಪಣ್ಣಪ್ಪ ಕಮಕನೂರು ರವರು ಸದನದ ಶೂನ್ಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಸೂಚನೆಗೆ ಉತ್ತರ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:-

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 30 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 98 ಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೌಚದ ಗುಂಡಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಾವನಪ್ಪಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ದಿನಾಂಕ: 04.08.2025ರಂದು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಕುರಿತು.

ಉತ್ತರ:-

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ "The Prohibition of Employment as Manual Scavengers and their Rehabilitation Act, 2013" ರೀತ್ಯಾ ಒಳಚರಂಡಿ, ಮಷಿನ್‌ಹೋಲ್, ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಗಳನ್ನು ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದು, ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು ನಗರಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ (ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) 1993ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ 45 ಕೆಲಸಗಾರರು ಸೋಕ್ ಪಿಟ್/ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿರುವುದಾಗಿ ವರದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶದ ರೀತ್ಯ ಪರಿಹಾರ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿವರವನ್ನು **ಅನುಬಂಧ-1ರಲ್ಲಿ** ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ, ಮಷಿನ್‌ಹೋಲ್, ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 579 ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ವಿವರ **ಅನುಬಂಧ-2ರಲ್ಲಿ** ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಸುತ್ತೋಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ ನಅಇ 79 ಜಿಇಎಲ್ 2021 ದಿನಾಂಕ 07.04.2021 ರೀತ್ಯಾ ನಗರಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು 15ನೇ ಹಣಕಾಸಿನ ಆಯೋಗದಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಮಿಷನ್ (ನಗರ)-2.0ರಡಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ 110 ನಗರಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 147 ಸಕ್ಷನ್ ಯಂತ್ರ ಖರೀದಿಸಲು ಟೆಂಡರ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. 73 ನಗರಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಕ್ಷನ್ ವಿತ್ ಜೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾ್ಯನುಯಲ್ ಸ್ಯಾವೆಂಜಿಂಗ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವಂತಹ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

- ಮಾ್ಯನುಯಲ್ ಸ್ಯಾವೆಂಜಿಂಗ್ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧಿಸಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಜನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ / ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆಗೆ ಸಕ್ಷನ್ ಜೆಟ್ಟಿಂಗ್ ಯಂತ್ರಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು

ಹೋಡಿಂಗ್ಸ್ ಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಜನಜಾಗೃತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ನಗರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಒಳಚರಂಡಿ ಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವಾಗ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇತರೆ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನಾಗಲಿ ಮಷಿನ್‌ಹೋಲ್ ಒಳಗೆ ಇಳಿಸದಂತೆ ಯುಜಿಡಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು, ಯುಜಿಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಅಭಿಯಂತರರುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- UGD, Machine hole, Septic tank, Soak pit ಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ Emergency Response Sanitation Unit (ERSU) ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಸದರ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಷನ್ ಜಿಟ್ಟಿಂಗ್ ಯಂತ್ರದ ಆಪರೇಟರ್, ಹೆಲ್ಪರ್, ಯುಜಿಡಿ ಆಪರೇಟರ್, ಸುಪರ್‌ವೈಸರ್, ಕಿರಿಯ/ಸಹಾಯಕ ಅಭಿಯಂತರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ನಗರಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ Emergency Response Sanitation Unit ತಂಡದ ಮೂಲಕವೇ ಒಳಚರಂಡಿ ಮಷಿನ್‌ಹೋಲ್ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ತಂಡಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಮಾನ್ಯನುಯಲ್ ಸ್ಯಾವೆಂಜರ್ ವೃತ್ತಿ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿ ನಿಯಮಗಳು 2013 ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾದ ಸುರಕ್ಷಾ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ನಗರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಚರಂಡಿ/ ಮಷಿನ್ ಹೋಲ್ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು ಕಾರ್ಯಾಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಆಪರೇಟರ್ ಮೂಲಕವೇ ಸೆಪ್ಟಿಕ್ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿಳಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಸುರಕ್ಷತಾ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ನೀಡದೆ STP ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ ಏಜೆನ್ಸಿ/ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ರೂ 50,000/- ದಂಡ ವಿಧಿಸಲು ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶದ ಸಂಖ್ಯೆ: ನಅಇ 41 ಜಿಇಎಲ್ 2021, ದಿನಾಂಕ 24-02-2021 ರೀತ್ಯಾ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- NAMASTE (National Action for Mechanised Eco System) ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸುಮಾರು 6300 ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಸದರಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮಾ ಸೌಲಭ್ಯ, PPE Kit ಗಳು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ತರಬೇತಿಯ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಈ ಹಿಂದೆ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯನುಯಲ್ ಸ್ಯಾವೆಂಜಿಂಗ್ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ 2610 ಮಾನ್ಯನುಯಲ್ ಸ್ಯಾವೆಂಜರ್‌ಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಿ ವಿವಿಧ ಪುನರ್ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಮರುಕಳಿಸದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಖ್ಯೆ: ನಅಇ 200 ಜಿಇಎಲ್ 2025 (ಇ)

(ರಹೀಂ ಖಾನ್)
ಪೌರಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ಹಜ್ ಸಚಿವರು

ANNEXURE-2

Availability of Machinerics

SL NO	District	Number of Sewer Line Cleaning bucketing machine	Number of Jetting machine	Number of Suction machine (gully emptier)	Number of Combined machine (Jetting cum suction)	Number of deep suction combined machine (Jetting cum suction)	No of other machinery	Total
1	Bagalkote	0	2	6	5	0	3	16
2	Ballary	1	7	7	4	0	0	19
3	Belagavi	0	17	19	5	0	1	42
4	Bengaluru Rural	0	1	4	4	0	1	10
5	Bengaluru Urban	2	1	0	7	0	4	14
6	Bidar	0	0	0	2	0	0	2
7	Chamarajana gara	0	0	1	4	0	1	6
8	Chikkaballapura	1	3	3	5	0	0	12
9	Chikkamagaluru	0	0	6	4	0	0	10
10	Chitradurga	0	1	7	4	0	0	14
11	Dakshina kannada	0	5	7	1	0	8	21
12	Davangere	3	4	5	5	0	8	25
13	Dharwada	3	6	15	24	0	38	86
14	Gadaga	0	3	7	5	1	2	18
15	Hassan	0	1	6	4	0	2	13
16	Haveri	0	1	8	3	0	1	14
17	Kalaburagi	0	3	6	1	6	0	18
18	Kodagu	0	1	3	1	0	0	5
19	Kolar	0	3	2	3	1	0	9
20	Koppala	0	0	2	0	0	1	3
21	Mandya	0	0	3	9	0	6	20

SL NO	District	Number of Sewer Line Cleaning bucketing machine	Number of Jetting machine	Number of Suction machine (gully emptier)	Number of Combined machine (Jetting cum suction)	Number of deep suction combined machine (Jetting cum suction)	No of other machinery	Total
22	Mysuru	2	16	2	13	1	45	81
23	Raichuru	1	1	6	3	0	0	11
24	Ramanagara	1	2	1	7	0	5	16
25	Shivamogga	0	0	1	9	0	10	20
26	Tumakuru	7	2	5	6	0	4	24
27	Udupi	0	2	6	3	0	0	11
28	Uttara Kannada	0	0	11	2	0	1	14
29	Vijayanagara	0	0	1	1	0	3	5
30	Vijayapura	0	0	1	1	0	0	2
31	Yadagiri	5	0	7	6	0	0	18
Total		26	82	158	151	9	144	579

ANNEXURE - 1

The details of death due to manual cleaning of Sewers and Compensation

(as information obtained by the ULBs)

Sl No	Name of the ULB	Sl no	Name of the deceased person	Date of Death	Compensation Paid	Remarks
1	Shimogga City Corporation	1	Annappa	23-11-2012	Rs 10 lakhs	ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ನಅಇ 74 ಎಂ.ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಪಿ 2015 Dated: 23.11.2015 ತಿದ್ದುಪಡಿ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ: 12.02.2016
		2	Ratnakar	23-11-2012	Rs 12 lakhs	
2	Hubli Dharwad Municipal Corporation	3	Ramesh	22-07-2012	Rs 10.00 lakhs	
		4	Santosh	22-07-2012	Rs 10.00lakhs	
		5	Hanumanth Varadia	01-04-2015	Rs 11 lakhs	
		6	Sufal Biswas	01-04-2015	Rs 11 lakhs	
		7	Shankar Kumar	06-04-2017	Rs 10.00 lakhs	
		8	Shivaputrappa	06-04-2007	Rs 10.00 lakhs	
		9	Yakub	16-02-2013	Rs 10.00 lakhs	
3	Mysore City Corporation	10	Shankar	2001	Rs 10.00 lakhs	
		11	Kumar	02-03-2014	Rs 10.00 lakhs	
4	Tumkur City Corporation	12	Narasimhamurthy	29-11-2015	Rs 10.00 lakhs	
		13	Chikkanna	29-11-2015	Rs 10.00 lakhs	
5	Doddaballapur City Municipal Council	14	Muniswamy	04-03-2016	Rs 10.00 lakhs	
		15	K. Jagannath	04-03-2016	Rs 10.00 lakhs	
		16	S. Madhu	04-03-2016	Rs 10.00 lakhs	
		17	M. Muniraju	04-03-2016	Rs 10.00 lakhs	
6	Kolar City Municipal Council	18	Manjunath	12-02-2010	Rs 10.00 lakhs	
		19	Rajanna	12-02-2010	Rs 10.00 lakhs	
7	KGF(Robertsonpet) City Municipal Council	20	Nagendra Babu	24-10-2011	Rs 10.00 lakhs	
		21	Ravi	24-10-2011	Rs 10.00 lakhs	
		22	Prasad	24-10-2011	Rs 10.00 lakhs	
8	Tiptur City Municipal Council	23	K.M. Jagadish	17-12-2011	Rs 10.00 lakhs	
		24	Dharma	17-12-2011	Rs 10.00 lakhs	
9	Mandya City Municipal Council	25	Rangaswamy	01-04-2013	Rs 10.00 lakhs	
10	Chamarajanagar City Municipal Council	26	Chinnaswamy	Treasury cheque 817923 25-05-2017	Rs 10.00 lakhs	
11	Krishnarajanagar Town Municipal Council	27	Kariya	2008	Rs 10.00 lakhs	
		28	Lakshman	2008	Rs 10.00 lakhs	
12	Raichur	29	Venkatesh	28-04-2013	Rs 10.00 lakhs	
13	Channarayapatna	30	Maranna	1998-99	Rs 10.00 lakhs	

Sl No	Name of the ULB	Sl no	Name of the deceased person	Date of Death	Compensation Paid	Remarks
	Town Municipal Council	31	Narasimharaju		Rs 10.00 lakhs	
		32	Nagaraju		Rs 10.00 lakhs	
14	Kundapura Town Municipal Council	33	Sandeep bin Das	07-04-2018	Rs 10.00 lakhs	
15	Shimogga City Corporation	34	Anjanappa	06-08-2018	Rs 10.00 lakhs	
		35	Venkatesh	06-08-2018	Rs 10.00 lakhs	
16	Indi Town Municipal Council	36	Lalappa	02-04-2019	Rs 10 lakhs	
		37	Nabilal		Rs 10 lakhs	
		38	Gudusaba		Rs 10 lakhs	
18	Karwar City Municipal Council	39	B. Kotayya	11-08-2019	Rs 10 lakhs	
19	Kalburgi City Corporation	40	Rashid Shek	28-01-2021	Rs 10 lakhs	
		41	Lal Ahmed	28-01-2021	Rs 10 lakhs	
20	Ramanagar CMC	42	Manjunatha	04-06-2021	Rs 10 lakhs	
		43	Manjunatha		Rs 10 lakhs	
		44	Rajasha		Rs 10 lakhs	
21	Vijayapura CC	45	Vikram Pathre	27.03.2025	Rs 30 lakhs	ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ನಅಇ 239 ಜಿಇಎಲ್ 2023 (ಭಾ-1)(ಇ) ಬೆಂಗಳೂರು ದಿನಾಂಕ:01.07.2025